

Sosialdemokrati og parlamentarisk opportunisme

Taler

Oscar Torp

Dato

11 november 1922

Sted

Moskva

Omstendigheter

(oversatt fra tysk; på møtet oversatt fra norsk av Haakon Meyer) Den kommunistiske internasjonalens 4. kongress

- 1 Kjære kamerater! Jeg vil ikke snakke meget om det norske spørsmål. Dette spørsmålet vil jo bli behandlet i den norske kommisjon og vil så bli tatt opp på kongressen igjen. Jeg må si noen ord om de flyktige bemerkningene til kamerat Zinovjev i hans rapport om eksekutivens arbeid. Også etter oppfatningen til de
- 5 fleste norske delegerte, som i dette spørsmålet ikke helt er i overensstemmelse med Internasjonalen, er det fremfor alt, som kamerat Zinovjev sa, et spørsmål om opprettelsen av kommunistisk parti i Norge. Det er fremfor alt et organisasjonsspørsmål, men også ikke minst et taktisk spørsmål for partiet. Dette er de to hovedspørsmålene som må løses i det norske spørsmål. Det er
- 10 imidlertid ikke først og fremst hovedspørsmålet hva partiavisene i Norge skal hete. Kamerat Zinovjev har allerede tidligere ved våre diskusjoner, og også her på kongressen, kommet til å snakke om disse navnene, og også eksekutiven har i sitt siste brev igjen kommet inn på partiavisenes navn. Kamerat Zinovjev sier: I Norge heter samtlige aviser fortsatt "Socialdemokraten". Det norske partiet er et
- 15 forholdsmessig meget sterkt parti. Det er et parti som ikke er utgått fra et annet stort parti, men et stort parti i seg selv som har erobret nærmest samtlige aviser. Navnet "Socialdemokraten" har aldri blitt sett på som et aggressivt skjellsord i vårt språk. (Munterhet.) Ja, kamerater, det høres latterlig ut, men det er nå engang slik. Men det er ikke det viktigste. Det viktigste er at kamerat Zinovjev
- 20 godt vet at det fra landsstyret i vårt parti enstemmig er blitt foreslått at avisene som fremdeles har sosialdemokratiske navn, skal endre disse. Vi har i vårt parti omkring 40 til 50 aviser. Norge er et lite land, så det å ha over 40 aviser som i fem år nå har gått inn for den russiske revolusjon og den revolusjonære idé, det er en styrke som ikke kan forringes av avisenes navn. Som kamerat Zinovjev vet,
- 25 foreligger det i denne forbindelse et forslag fra vårt partis landsstyre. Dette forslaget skulle allerede ha blitt behandlet på partilandsmøtet i september,

30 hadde det ikke vært for at Internasjonalen selv krevde at landsmøtet skulle bli utsatt til januar. I januar kommer disse navnene til å bli forandret, det vet eksekutiven meget godt.

Jeg vil gjerne si noe om gruppen "Mot Dag". Kamerat Zinovjev har kalt denne gruppen i det norske partiet for en Levi-gruppe. Jeg tilhører denne gruppe. Den består hovedsakelig av unge akademikere. Riktignok er denne gruppen, som er
35 tilsluttet partiet som organisert gruppe, kommet i en meget skarp konflikt med enkelte partikamerater. Men ingen av kameratene har noensinne kalt oss en Levi-gruppe. Med en Levi-gruppe forstår man i alminnelighet en gruppe som under en aksjon forrædersk vender seg mot sitt parti. Dette har aldri vært tilfelle med denne gruppen. Denne gruppen har aldri på noe som helst vis vendt seg
40 forrædersk mot sitt parti. Det finnes overhode ingen grunn til plutselig å finne en Levi-gruppe i det norske partiet.

I diskusjonen på kongressen er spørsmålet om arbeiderregjering blitt trukket ganske mye frem. Dette spørsmålet er hittil blitt svært lite diskutert i det norske
45 partiet, det er hittil egentlig slett ikke blitt trukket frem i partidiskusjonen. Men det er klart for oss at det i partiet finnes en retning som fører en politikk som planmessig streber mot å danne en arbeiderregjering, som støtter seg på enhetsfronten - men en enhetsfront ikke bare bestående av arbeiderpartier, men også av borgerlige grupper. At vi vender oss mot dette, skjer ikke bare fordi vi
50 ikke tror at dette er en riktig politikk, men først og fremst fordi de som åpent vil velge denne veien, er de kameratene fra partiets parlamentsgruppe som har gjennomført en helt opportunistisk politikk i parlamentet. Det er i løpet av debatten om spørsmålet vedrørende partiet og regjeringen blitt sagt av viseformannen i vårt partis parlamentsgruppe: "Mine oppfatninger i
55 regjeringsspørsmålet har jeg for lengst uttrykt ved at jeg ikke under enhver omstendighet skulle ville motsette meg en borgerlig regjering. Jeg har ment - noe mitt parti ikke har vært enig i - at vi under visse omstendigheter ville måtte anerkjenne den foraktelige såkalte ministersosialismen. Da jeg for mange år siden uttalte dette, plasserte jeg meg i motsetning til mitt parti og forventet at
60 man av den grunn senere ved stortingsvalgene ikke ville akseptere meg, nettopp fordi jeg hadde denne oppfatningen. Men det kommer helt an på situasjonen. Kanskje inntreffer denne situasjonen en gang, og kanskje er vi allerede i den situasjon at vi ikke uten videre kan si: 'Vi bekjemper under alle omstendigheter enhver borgerlig regjering.'"

Men som sagt, partiet delte ikke denne oppfatning, men mente at enhver liberal-borgerlig regjering måtte bekjempes. Det er ingen tilfeldighet, men tvert imot et symptom på hele politikken til vårt partis parlamentsgruppe. Når kamerater i
70 denne gruppen flere ganger kom tilbake til denne politikken, fremfor alt i spørsmålet om loven om tvungen voldgift som partiets parlamentarikere gikk inn for slik at partiet måtte vedta denne loven, når de gjentatte ganger har drevet en slik opportunistisk politikk, da er det forståelig at vi ikke tror at vi på denne måten kan føre en politikk som fører til en arbeiderregjering uten at partiet blir
75 ganske korrumpert av denne parlamentsgruppen. Man kunne anføre enda en rekke eksempler som viser hvordan denne gruppen har vært opportunistisk i hele sin politikk. Den har f.eks. diskutert om man skal støtte en borgerlig bank med statsmidler når den stod foran en krise, og den har gått inn for at man i hvert fall i enkelte tilfelle må støtte en slik borgerlig bank. Vi har en rekke andre
80 eksempler som viser det samme, fremfor alt - som sagt - loven om tvungen voldgift.

I eksekutivens forrige brev til vårt parti ble det sagt at det standpunkt parlamentsgruppen inntok til dette spørsmålet, var et standpunkt som var influert av
85 parlamentarisk opportunistisme. Men i det siste brevet ble det sagt at dette var et svært vanskelig taktisk spørsmål. Når denne gruppen i en slik situasjon valgte den linje at man skulle vedta loven om tvungen voldgift for alle arbeidere, så var det ikke bare av hensyn til fagorganisasjonen den måtte gjøre det. Det er altså likeledes et uttrykk for denne gruppens opportunistiske politikk slik den
90 allerede forlengst var kommet til uttrykk. Den gjorde det også fordi den indirekte ville støtte den liberale regjering - eller som det er blitt sagt - ministersosialismen, for ikke igjen å få en mer konservativ regjering. Når man fra tid til annen ser at denne gruppen fører en absolutt opportunistisk politikk, så stiller man seg noe mistroisk til denne gruppen når den fører en politikk som
95 skal føre til en arbeiderregjering, og når denne arbeiderregjering skal se slik ut at den ikke bare skal omfatte arbeiderne, men også grupper fra de borgerlige partiene.

Jeg må til slutt si et par ord om den resolusjonen som her er blitt foreslått. Det er
100 trolig kjent for kongressen at flertallet i sentralstyret i det norske partiet ikke er enig i det siste brevet fra eksekutiven til partiet, at vi i det hele tatt ikke har vært enig med eksekutiven i forskjellige saker. Når vi skal vedta denne resolusjonen, så må vi også godta det som sentralstyrets flertall, som vi er representanter for, ikke vil vedta. Vi kan derfor bare gå inn for denne resolusjonen hvis den blir

endret slik at den bare gir uttrykk for en alminnelig tilslutning til eksekutivens arbeid, men ikke til de enkelte saker; at altså disse enkeltsakene blir sløyfet da de vil bli behandlet i kommisjonen. Vi vil imidlertid ikke stemme mot resolusjonen fordi man kunne oppfatte det slik at vi generelt er mot Internasjonalen. Det er ikke tilfelle. Vi vil derfor, hvis resolusjonen ikke blir endret, ikke delta i avstemningen. Dette gjelder bare for representantene for sentralstyrets flertall, for tre medlemmer av delegasjonen (bifall fra de norske delegerte).

Kilde

Åsmund Egge og Vadim Roginskij (red): "Komintern og Norge". Oslo 2006, s. 236-238.

Emner

Innlegg, Kommunisme, Sosialisme

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/sosialdemokrati-og-parlamentarisk-opportunisme>